אינטגרציה בחינוך

תלמיד: ציון כהן כיתה: ח' מורה מלווה: הרבנית רחל וכטפוגל בי"ס: אולפנת אמי"ת נגה בית שמש

שאלה תורנית והקשר לחיים האישיים שלי/לתקופת הקורונה

בעבודה זו ביררתי ובחנתי את הדעות בחז"ל ועד הוגי דעות בימינו בנושא אינטגרציה בחינוך הדתי תורני. בחנתי מהם הרווחים וההפסדים בשליחת ילדים בחינוך הדתי לחינוך אליטיסטי וממיין ומה הרווחים וההפסדים בחינוך במוסדות הטרוגניים. ניגשתי לעבודה כאשר הנטייה הטבעית שלי היא להאמין בחינוך הטרוגני. הנטיה הזאת באה מהבית והגישה החינוכית של הוריי. אין ספק שלכל מקום ובחירה יש יתרונות וחסרונות רבים. לעומת הורי, סבתי סוברת שיש לתת לילד את החינוך הטוב ביותר והמתאים ביותר לילד עצמו, כפי שנראה בדעתם של רבנים מסוימים בעבודתי. אני לומדת כיום באולפנת אמי"ת נגה, אולפנה הטרוגנית לא ממיינת. כעת אני ניצבת בפני צומת של בחירת מוסד לימודים לכיתה ט'. ישנם לבטים רבים בנוגע למעבר לתיכון. מחד גיסא, עומדת על הפרק הזדמנות ללמוד באולפנה אליטיסטית בה אני חפצה, שיש בה סביבה רוחנית מעצימה, לימוד תורה ברמה גבוהה ושיח שונה מהמקום ההטרוגני בו אני נמצאת כיום. מאידך גיסא, יש בכך ויתור אדיר על הימצאות בקרב כלל-ישראל ,יכולת ההשפעה שלי באופן אישי על אנשים השונים ממני והאפשרות ללמוד מאנשים אחרים . שאלת החקר שלי הייתה:

מהי דעת חז"ל, אנשי הלכה והוגי דעות בימינו על אינטגרציה בחינוך.

סקירת מקורות תורניים

נראה כי ברוב המקורת של חז"ל אך לא כולם מסתיימים לבסוף בהכרעה לגישת החינוך לכל, פתיחת שערי בית המדרש לכולם והשילוב. גם אם ישנה מחלוקת בין חכמים, לבסוף שיטת החינוך המכילה מקבלת את הקול החזק.

לעומת זאת בפרק השני למדנו על דעותיהם של רבנים והוגי דעות רבים בימינו. נראה כי ישנם דעות לכאן ולכאן אך ישנו כיוון נטייה ברור להטרוגניות- כמו אצל הרב מרדכי אליהו, הרב ברנדס, דוקטור עליזה בלוך, ד"ר אברהם ליפשיץ ועוד, נראה כי בימינו ובעיני הוגי הדעות של ימינו, רב המרובה על החסר ביתרונות החינוך ההטרוגני- חוסר אפליה וקבלה של עולים חדשים, עידוד לימוד לכולם, מצוינות, מעורבות עם עם -ישראל ועוד ועוד.

לעומת זאת בדעותיהם של רבנים והוגי דעות רבים בימינו ראינו כי ישנם דעות לכאן ולכאן אך ישנו כיוון נטייה ברור להטרוגניות- כמו אצל הרב מרדכי אליהו, הרב ברנדס, דוקטור עליזה בלוך, ד"ר אברהם ליפשיץ ועוד, נראה כי בימינו ובעיני הוגי הדעות של ימינו, רב המרובה על החסר ביתרונות החינוך ההטרוגני- חוסר אפליה וקבלה של עולים חדשים, עידוד לימוד לכולם, מצוינות, מעורבות עם עם -ישראל ועוד ועוד.

סקירת מקורות כלליים

על מנת לחקור את העניין מהשטח ולא רק מהכתובים, יצאתי לראיין את מרים קורן, מנהלת אולפנת אמי"ת נגה, האולפנה בה אני לומדת, שהינה אולפנה הטרוגנית

שאלתי את המנהלת מה בעיניה החסרונות והיתרונות בחינוך הטרוגני. היתרונות לדעתה הן שכאשר פוגשים אדם ששונה ממני זה מעשיר אותי ואת האדם האחר, כשאתה נפגש רק עם אנשים כמוך העולם שלך נהיה צר ואתה רואה רק אמת מסוג אחד. הטרוגניות בונה אותך בהווה ומכינה אותך למפגש עם החברה הישראלית, הטרוגניות זה עושר של דעות ואינטגרציה שקורית בזמן אמת. המנטרה בחייה היא שכשאתה נמצא עם אנשים עם אנשים בדיוק כמוך אתה מתאמץ למצוא את ההבדלים, וכשאתה נמצא עם אנשים ששונים ממך אתה מתאמץ למצוא מכנה משותף. בנוסף, כאשר אתה לא נפגש עם אנשים ששונים ממך אלא רק שומע עליהם מרחוק, אתה מפתח כלפיהם ועליהם ניכור וסטיגמטיות. הטרוגניות בעיניה מאפשרת לכולם גם לחזקים וגם לחלשים, להיות בתהליך צמיחה והטרוגניות מחזקת את החזקים.

הצעה להתמודדות עם השאלה התורנית

למרות הדעות החלוקות אני סבורה כי באופן מעשי אנו צריכים לקחת בחשבון את כל המורכבות, להיות מודעים למציאות ולקשייה, ועל פי זה להחליט החלטה מושכלת, בעבודה זו ניסיתי להביא את מכלול המקורות והדעות, ובסופו של מסע זה אני יוצאת עם ההבנה שיש צורך לדאוג להיות עם כלל עם ישראל, לדאוג לחלשים, להכיל, לכבד, לעודד ולשאוף למצויינות, יחד עם זאת כפי שלמדתי מהרב שטרנבוך, הרב חיים דוד הלוי, בית שמאי, ועוד הוגים וחכמים למדתי שצריך לדאוג לחינוכו הטוב ביותר של הילד ולפיתוחו ועושרו הרוחני הגדול ביותר. בנוגע לצומת בה אני עומדת, ההחלטה אותה קיבלתי- עם מלוא המורכבות, היא ללכת למקום שיעשיר אותי מבחינה התורנית הגדולה ביותר, כפי שלמדתי מסבתי, אך קיבלתי על עצמי במלוא מובן האחריות שאשתדל בכמה שיותר הזדמנויות ואפשרויות להיות חלק מעם ישראל במלוא מובן המילה ועם כל המורכבות.

אני מניחה שכפי שסיפורי שלי מורכב, ככה סיפורם של כולם מלא בלבטים ומחשבות,
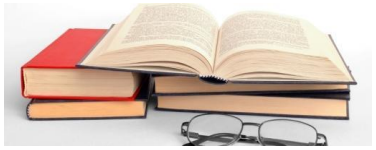
ואני מקווה שבמאמר זה תרמתי קצת יותר כדי להצליח להגיע להחלטה הטובה ביותר.